

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 9Sžsk/95/2019
Identifikačné číslo spisu: 7018200317
Dátum vydania rozhodnutia: 28.04.2021
Meno a priezvisko: JUDr. Viera Nevedelová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2021:7018200317.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Viery Nevedelovej a členiek senátu JUDr. Judity Kokolevskej a JUDr. Aleny Adamcovej, v právnej veci žalobcu: MUDr. L. W., bytom U. L. XX, W. S., zastúpeného advokátom JUDr. Dušanom Szabóom, so sídlom Nemocničná 7, Kráľovský Chlmec, proti žalovanej: Sociálna poisťovňa, ústredie, so sídlom Ul. 29. augusta č. 8 a 10, Bratislava, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovanej č. 22389-3/2018-BA zo dňa 08.01.2018, o kasačnej sťažnosti žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach sp.zn. 5Sa/12/2018 z 30.04.2019, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Košiciach sp.zn. 5Sa/12/2018 zo dňa 30.04.2019 m e n í tak, že rozhodnutie žalovanej č. 22389-3/2018-BA zo dňa 08.01.2018 ako aj rozhodnutie Sociálnej poisťovne, pobočky Trebišov č. 700-3910290817-GC04/17 zo dňa 16.03.2017 z r u š u j e a v e c v r a c i a žalovanej na ďalšie konanie.

Žalovaná j e p o v i n n á zaplatiť žalobcovi náhradu trov kasačného konania ako aj konania pred krajským súdom v rozsahu 100%.

Odôvodnenie

I.

1. Krajský súd v Košiciach rozsudkom sp.zn. 5Sa/12/2018 z 30.04.2019 zamietol žalobu o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovanej č. 22389-3/2018-BA zo dňa 08.01.2018 (ďalej „preskúmané rozhodnutie“). Preskúmaným rozhodnutím žalovaná zmenila rozhodnutie Sociálnej poisťovne, pobočky Trebišov č. 700-3910290817-GC04/17 zo dňa 16.03.2017 (ďalej len „prvostupňové rozhodnutie“) tak, že vypustila text týkajúci sa predpísania poistného na nemocenské poistenie, starobné poistenie a príspevkov na starobné a dôchodkové sporenie, invalidné poistenie a poistné do rezervného fondu solidarity za obdobie júl 2006 - jún 2008 v celkovej sume 6 799,87 € a doplnila text rozhodnutia tak, že žalobcovi predpísala poistné v celkovej sume 6 260,67 € za obdobie september 2006 - jún 2008 uznajúc námietku premlčania práva predpísať poistné za mesiace júl 2006 a august 2006 v sume 539,20 €.

2. Krajský súd zastával názor, že preskúmané rozhodnutie bolo vydané v súlade s platnou právnou úpravou. Správny súd v odôvodnení rozsudku uviedol, že medzi účastníkmi konania je spornou otázkou posúdenia právneho postavenia žalobcu pre účely povinného nemocenského poistenia a povinného dôchodkového poistenia po 30.06.2006, ku ktorému dátumu mu rozhodnutím Košického samosprávneho kraja zo dňa 09.05.2006 č. 2741/2006-RU20-13119 bolo zrušené povolenie na poskytovanie zdravotnej starostlivosti. V administratívnom konaní bolo preukázané, že žalobca bol držiteľom platnej licencie č. L1A/KE/00781/05. Podľa názoru správneho súdu licencia typu L1A predstavuje oprávnenie na vykonávanie činnosti podľa osobitného predpisu, čo žalobcovi zakladalo status SZČO na účely sociálneho poistenia aj po 30.06.2006. Táto skutočnosť, t.j. trvajúca dispozícia aktívnou (nezrušenou) licenciou typu L1A, je podľa názoru správneho súdu rozhodujúcou a bez ďalšieho postačujúcou právnou skutočnosťou pre vyvodenie právneho záveru o nadobudnutí postavenia SZČO pre účely sociálneho poistenia, resp. o nezániku tohto postavenia, ak k jeho získaniu došlo skôr na základe inej právnej skutočnosti (napr. udelením povolenia fyzickej osobe na prevádzkovanie zdravotníckeho zariadenia). Krajský súd však dodal, že až pri dosiahnutí príjmu relevantného na vznik povinného nemocenského poistenia a povinného dôchodkového poistenia vzniká povinné nemocenské poistenie a povinné dôchodkové poistenie. Podľa názoru krajského súdu z ustanovenia § 21 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení (ďalej len „zákon č. 461/2003 Z.z.“) nevyplýva, že medzi držbou licencie L1A a príjmom posudzovaným pre účely § 21 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z., by mal byť vzťah príčinnej súvislosti, t.j. že by malo ísť o príjem pochádzajúci práve z držby tejto licencie. Pri posudzovaní vzniku povinného nemocenského poistenia a povinného dôchodkového poistenia je rozhodujúca len skutočnosť, že SZČO dosiahla tento príjem podľa § 6 zákona č. 595/2003 Z.z. o dani z príjmov v znení neskorších predpisov. V zmysle vyššie uvedeného krajský súd konštatoval, že nadobudnutie právneho postavenia zamestnanca nemá za následok zánik povinného nemocenského poistenia a povinného dôchodkového poistenia SZČO. To, že žalobca nevykonával zárobkovú činnosť ako SZČO na základe licencie L1A v spornom období, je právne irelevantné. Rozhodujúcim je fakt, že v tomto období bol žalobca držiteľom uvedenej licencie a že dosiahol zákonom stanovený príjem.

3. Proti rozsudku krajského súdu podal žalobca kasačnú sťažnosť, v ktorej namietal nesprávne právne posúdenie veci a mal za to, že krajský súd sa odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe kasačného súdu. Žalobca (sťažovateľ) nesúhlasí s právnym názorom krajského súdu, na základe ktorého dispozícia aktívnou (nezrušenou) licenciou typu L1A je postačujúcou právnou skutočnosťou pre vyvodenie právneho záveru o nadobudnutí postavenia SZČO pre účely sociálneho poistenia, resp. o nezániku tohto postavenia. Nesúhlasí s konštatáciou súdu, na základe ktorej nadobudnutie právneho postavenia zamestnanca nemá za následok zánik povinného nemocenského poistenia a povinného dôchodkového poistenia SZČO, pretože rozhodujúcim je to, že v tomto období bol žalobca držiteľom licencie a že dosiahol zákonom stanovený príjem. Žalobca odkazoval na rozhodnutie Veľkého senátu Najvyššieho súdu SR sp.zn. 1Vs/1/2019, ktorým Veľký senát Najvyššieho súdu SR vyslovil právny názor, na základe ktorého licencia L1A nemá charakter oprávnenia na výkon činnosti predpokladaného v § 5 písm. c/ zákona o sociálnom poistení, keď sama o sebe nezakladá jej držiteľovi aj možnosť vykonávať licencovanú činnosť. Ďalej, povinnosťou žalovanej pri rozhodovaní o vzniku alebo zániku povinného nemocenského a dôchodkového poistenia poistenca je posudzovať príjmy poistenca - lekára osobitne vo vzťahu k licencií L1A a skúmať, či všetky príjmy vykázané v jeho daňovom priznaní v príslušnom zdaňovacom období sú aj príjmami lekára považovaného za SZČO. Na základe horeuvedených skutočností žalobca navrhol, aby Najvyšší súd SR napadnutý rozsudok zrušil a vrátil vec krajskému súdu na ďalšie konanie.

4. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako kasačný súd [§ 11 písm. g/ zákona č. 162/2015 Z.z. Správny súdny poriadok (ďalej len „SSP“)] preskúmal napadnutý rozsudok krajského súdu bez nariadenia pojednávania v súlade s § 455 SSP a dospel k záveru, že kasačnej sťažnosti treba vyhovieť.

5. Kasačný súd zistil, že k súdnemu prieskumu bol predložený neúplný administratívny spis.

6. Súd má pri preskúmaní rozhodnutia správneho orgánu nielen oprávnenie, ale najmä povinnosť poznať všetky skutočnosti vyplývajúce z administratívneho spisu, pretože zákonnosť žalobou

napadnutého rozhodnutia alebo postupu správneho orgánu posudzuje z pohľadu skutkového stavu, ktorý existoval v čase vydania napadnutého rozhodnutia.

7. Pre posúdenie zákonnosti postupu a rozhodnutia správneho orgánu je nevyhnutné, aby súd vychádzal z administratívneho spisu žalovaného správneho orgánu. Pod pojmom „spisy žalovaného správneho orgánu“ sa rozumie úplný, žurnalizovaný a originálny spisový materiál správneho orgánu, vrátane originálu dokladov o doručení rozhodnutí (R 66/1998).

8. V prípade, ak žalovaný správny orgán vôbec nepredloží svoj administratívny spis, prípadne predloží neúplný spis, alebo len fotokópiu spisu, súd nemôže náležite preskúmať, či správny orgán postupoval a rozhodol v súlade alebo v rozpore so zákonom. Súdu v takom prípade chýbajú základné informácie o začatí správneho konania, prípadnom doplnení návrhu na začatie správneho konania, o priebehu dokazovania, označenie skutočností, ktoré správny orgán považoval za relevantné pre rozhodnutie vo veci. Za takej situácie súd v správnom súdnictve nemôže posúdiť, či rozhodnutie správneho orgánu vychádzalo zo správneho alebo nesprávneho posúdenia veci, či zistenie skutkového stavu žalovaným zodpovedá obsahu spisu, či je dostačujúce pre posúdenie veci (uznesenie Najvyššieho súdu SR sp.zn. 6Sžf/84/2013 zo dňa 24.09.2014).

9. V administratívnom spise sa nenachádza napr. registračný list - FO odhláška z povinného sociálneho poistenia s dátumom zániku tohto poistenia ku dňu 30.06.2006 a nie je z neho zrejmé, či pred vydaním napadnutého/prvostupňového rozhodnutia pobočka Sociálnej poisťovne vydala rozhodnutie o tom, že žalobcovi ako samostatne zárobkovo činnéj osobe (SZČO) nezaniklo povinné nemocenské poistenie a povinné dôchodkové poistenie dňa 30.06.2006. V prípade, ak pred vydaním rozhodnutia o predpísaní poistného nebolo rozhodnuté o tom, že žalobcovi poistenie dňom 30.06.2006 nezaniklo, hoci táto okolnosť je medzi účastníkmi sporná, správny orgán nepostupoval v súlade so zákonom. Podľa § 178 ods. 1 písm. a/ zákona č. 461/2003 Z.z., do pôsobnosti pobočky patrí rozhodovať v prvom stupni o vzniku, prerušení a zániku sociálneho poistenia v sporných prípadoch. Zo správneho spisu ako aj z konania pred správnym súdom vyplýva, že spornou medzi účastníkmi je práve otázka, či žalobcovi povinné poistenie z titulu samostatnej zárobkovej činnosti nezaniklo, resp. zaniklo dňa 30.06.2006 na tom základe, rozhodnutie Krajského úradu Košice č. 96/05176 o povolení žalobcu na prevádzkovanie zdravotníckeho zariadenia bolo dňa 30. 06. 2006 zrušené rozhodnutím Košického samosprávneho kraja č. 2741/2006-RU20-13119, a žalobca je od 01.07.2006 zamestnancom spoločnosti RESPIRO - MEDICAL, s.r.o.

10. Napriek skutočnosti, že žalovaná zastáva názor, že žalobca mal na účely sociálneho poistenia právne postavenie SZČO aj po 30.06.2006, pretože mal naďalej platné oprávnenie na vykonávanie činnosti podľa osobitného predpisu, ktorým je licencia na výkon samostatnej zdravotníckej praxe v povolani lekárov v odbore pneumológia a ftizeológia (licencia typu A) a zároveň jeho príjmy zo samostatnej zárobkovej činnosti za roky 2005 a 2006 presiahli zákonom stanovenú hranicu príjmu zo samostatnej zárobkovej činnosti, v administratívnom spise sa nenachádza registračný list - FO odhláška z povinného sociálneho poistenia s dátumom zániku tohto poistenia ku dňu 30.06.2006, resp. iné doklady majúce vplyv na posúdenie zániku poistenia a ani rozhodnutie o tom, že mu ako samostatne zárobkovo činnéj osobe povinné nemocenské poistenie a povinné dôchodkové poistenie dňom 30.06.2006, resp. neskôr v rozhodnom období (júl 2006 až jún 2008) nezaniklo.

11. Na základe uvedeného kasačný súd dospel k záveru, že zistenie skutkového stavu orgánom verejnej správy bolo nedostačujúce na riadne posúdenie, či žalobca bol povinný v uvedenom rozhodnom období odvádzať poistné ako SZČO. Rozsudok krajského súdu preto zmenil a rozhodnutia správnych orgánov oboch stupňov zrušil a vec vrátil žalovanej na ďalšie konanie s poukazom na § 462 ods. 2 v spojení s § 191 ods.1 písm. f/ SSP.

12. V ďalšom konaní bude žalovaná, resp. pobočka Sociálnej poisťovne postupovať v naznačenom smere. Kasačný súd považuje za potrebné upriamiť pozornosť žalovanej aj na rozsudok Veľkého senátu najvyššieho súdu sp.zn. 1Vs/3/2019, zo dňa 24.11.2020, v ktorom sa tento senát opakovane zaoberal

problematikou povinného poistenia fyzických osôb - lekárov na základe držby licencie L1A.upriamuje pozornosť tak, aby odstránila vyššie uvedené pochybenia.

13. O náhrade trov kasačného konania ako aj trov konania pred krajským súdom rozhodol Najvyšší súd Slovenskej republiky tak, že úspešnému sťažovateľovi priznal nárok na úplnú náhradu trov konania (§ 467 ods. 1, 2 SSP a analogicky podľa § 167 ods. 1 SSP). O výške trov konania rozhodne v zmysle § 467 ods. 1 SSP v spojení s § 175 ods. 2 SSP krajský súd po právoplatnosti tohto rozsudku samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

14. Toto rozhodnutie prijal Najvyšší súd Slovenskej republiky v pomere hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku n i e j e prípustný opravný prostriedok.